

В НОМЕРІ:

НДО ТА ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ: думки, дії, досвід

Розширюючи горизонти

Головне - не боятися сміливої
мрії

Школа може бути громадсько-
активною!

Соціальний аніматор - новий фах
чи покликання?

УКРАЇНА: ВІДКРИТИЙ ПРОЕКТ

Будь-який шлях починається із
першого кроку...

Роль телебачення у розвитку
благодійності

Від ідей до дій

ТОЧКА ЗОРУ

Коротко про актуальне

ІНФО ПРО ІНФО

Будуючи міцну громаду

В об'єктиві: громадське життя

*Ізолювавшись від людей, ми не досягнемо
жодної мети*

Й. В. Гете

CHARLES STEWART
MOTT FOUNDATION

Редактор:
Марія Калашнік

Члени редакційної ради:
Лев Абрамов
Тамара Азарова
Оксана Гур'янова

Дизайн:
Віталій Штефан
Марія Калашнік

Верстка:
Марія Калашнік

Адреса редакції:
м. Кіровоград
вул. Гайдара, 75-а, оф.1
Поштова адреса:
а/с 4/30, м. Кіровоград,
Україна, 25006.
Тел./факс: (0522) 27-10-95
E-mail: iscm@mail.ru,
adm.iscm@gmail.com
Веб-сайти: www.lacenter.org.ua,
www.lac.org.ua

Видання розраховане на активістів громадських організацій, працівників закладів культури, посадовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, журналістів та всіх, хто цікавиться суспільним життям сучасної України.

Надіслані матеріали не рецензуються та не повертаються. Редакція може не поділяти точку зору автора та не відповідає за фактологічні помилки, які він допустив.

Якщо ви бажаєте отримувати бюлетень або інші видання ІСКМ, просимо надсилати електронною поштою офіційні листи-заявки за підписом керівника вашої організації або структурного підрозділу на адресу adm.iscm@gmail.com.

Видання розповсюджується безкоштовно.

Листування тільки на сторінках видання. Думки висловлені у видання належать авторам і можуть не співпадати з офіційною позицією ІСКМ.

Тиражування **ФОП Александрова М.В.**
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції **КГ 009**

Замовлення № 2802 від 02 серпня 2012 р.
Наклад 1000 примірників

Бюлетень видається з 1999 року.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КГ № 522/99 Р

Видання засноване
Інститутом соціокультурного менеджменту

© Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ)

Шановні друзі!

Готуючи кожний номер «НДО-Інформ», ми відшукуємо для вас найцікавіші та найактуальніші технології та практики розвитку територіальних громад.

Вже тривалий час працюючи у цій сфері та впроваджуючи технологію соціальної анімації, ми переконалися, що Центр місцевої активності як інституція, що об'єднує та активізує жителів за місцем проживання є тією платформою, яка може сприяти сталому розвитку громад як невеликих міст та сіл, так і мікрорайонів великих мегаполісів.

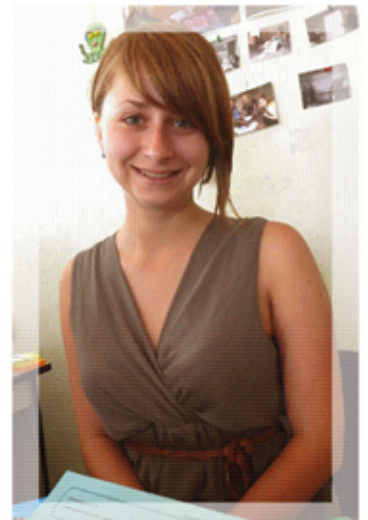
На сьогоднішній день ми спостерігаємо значне поживлення руху соціальних аніматорів як в Україні, так і закордоном. Роблячи ставку на соціальну анімацію, громада завжди залишається у виграві. На території України ця технологія прижилася у Центрах місцевої активності, які створюються переважно на базі закладів культури, хоча ми спостерігали й інші практики. У більшості випадків такі ініціативи на місцях все ще потребують значної інституційної та інформаційної підтримки.

Саме тому всіляко підтримуючи цей рух із 2012 року Інститут соціокультурного менеджменту започаткував «Школу громадської участі» за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Вона має на меті підвищити компетентність громадських лідерів, які мають бажання працювати за технологією Центрів місцевої активності. Ми можемо спостерігати, що Школа вже приносить перші результати. Про це ви можете прочитати у статтях «Будь який шлях починається із першого кроку» та «Від ідей до дій».

Про зарубіжні практики впровадження цієї технології читайте в статті «Розширюючи горизонти».

Ми закликаємо усіх хто має власні «історії успіху» ділитися ними зі світом задля того, щоб поширювати та збагачувати новими здобутками одне одного і всім разом розбудовувати громади України!

**З повагою,
Марія Калашнік,
Редактор «НДО-Інформ»**

Бюлетень «НДО-Інформ» був представлений Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Школа громадської участі» за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Зміст видання є винятковою відповідальністю ІСКМ та не обов'язково відображає точку зору Фонду ім. Ч.С. Мотта. Відтворення та використання будь-якої частини цього видання у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб дозволяється за умови відповідного посилання на оригінальне джерело.

ЗМІСТ

Розширюючи горизонти

Марія Калашнік, координатор проекту Інституту соціокультурного менеджменту “Школа громадської участі”..... **2**

Головне - не боятися сміливої мрії

Матеріал підготував Віталій Яровий **4**

Школа може бути громадсько-активною!

Матеріал підготувала Марія Макарова..... **8**

Соціальний аніматор - новий фах чи покликання?

Оксана Набока, асистент проекту Інституту соціокультурного менеджменту “Школа громадської участі”..... **9**

Будь-який шлях розпочинається із першого кроку

Віталій Моргун, Благодійна організація «Волоський фонд розвитку громади»..... **11**

Роль телебачення у розвитку благодійності

Інтерв'ю із Оленою Квашою, ведучою інформаційно-розважального шоу “Ранкова кава” на каналі “Кіровоград” **13**

Від ідей до дій

Матеріал підготувала Іванна Бузинник..... **16**

Коротко про актуальне

Матеріал підготувала Оксана Набока..... **17**

Будуючи міцну громаду

Матеріал підготувала редакція Західно-Українського Ресурсного Центру..... **19**

Розширюючи горизонти

Власними враженнями від подорожі до Росії та участі у Міжнародному форумі соціальних аніматорів ділиться із нами Марія Калашнік, координатор проекту Інституту соціокультурного менеджменту "Школа громадської участі", який реалізується за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта.

Учасники V Міжнародного форуму соціальних аніматорів

Особисто для мене будь-яка подія у житті має значення. І якщо я опинилася в певному місці у певний час – так було задумано.

На початку червня цього року мені пощастило відвідати дружню нам Росію, де як виявилось, дуже багато схожого, зокрема у підходах до розвитку місцевих громад.

Приємно усвідомлювати, що рух соціальних аніматорів набуває все більшого масштабу.

В цьому я переконалася на V міжнародному форумі соціальних аніматорів, який відбувся 7-9 червня в Нижньому Новгороді, Росія. Організатори форуму – Центр розвитку суспільних ініціатив – Асоціація «Служіння» за підтримки Миської Думи Нижнього

Новгороду та фінансової підтримки Фонду Ч.С. Мотта.

На початку форуму було оголошено як міжрегіональний, але зрештою до нього долучилися представники із України та Білорусії, що стало неочікуваним для самих організаторів.

Дуже насичені та інформативні семінари, міні-тренінги, майстер-класи та творчі майстерні дали розгорнуте уявлення про рух аніматорів у Росії та Білорусії. У всіх нас однаковий напрямок роботи, але різні підходи. Дуже важливим став саме обмін цими підходами.

Мета форуму – на початку оголошувалася як створення загальноросійської, а зрештою міжнародної спільноти експертів в сфері активізації громадян (соціальних аніматорів), консолідації і професіоналізації лідерів місцевих громад. Форум соціальних аніматорів – це самоорганізований майданчик експертів в сфері громадської (неполітичної) активізації громадян, в тому числі – активізації по місцю проживання.

Майстер-клас із декупажу

Для соціального аніматора немає обмежень у віці!

На форумі було представлено велику кількість інструментарію, який стане у нагоді соціальним аніматорам в повсякденній роботі.

Практично кожен учасник форуму провів майстер-клас, в ході якого представив свій досвід і свою технологію. Були представлені як вже відомі, так і нові практики - Громадсько-активні школи, Банк часу, Центр активних людей, а також індивідуальний досвід роботи з громадянами різних вікових груп у мікрорайонах і локальних територіях. Учасники форуму працювали не тільки головою, а й іншими частинами тіла - розвивали стресостійкість, креативність та навички управління часом, займалися гімнастикою, грали в футбол, майстрували іграшки, малювали картини, брали участь у театралізованих постановках.

Форум зібрав експертів-практиків, авторів і «носіїв» різних технологій активізації громадян, які готові поділитися своїм досвідом з колегами.

Причому експерти представляли різні організації - школи, НКО, територіальні органи самоуправління, клуби, бібліотеки, наукові установи, ініціативні групи. Відмінна риса форуму - його інтерактивність: зміст форуму повністю сформовано і реалізовано учасниками, а не організаторами.

Серед цікавих проєктів, які було презентовано - Інтернет-майданчик domdvordorogi.ru. На його базі зібрані усі адреси інтернет-приймалень органів, які контролюють діяльність чи то КРЕПів, чи організацій відповідальних за наведення ладу як у придворових територіях, так і у будинках.

Якщо вас турбують вибиті вікна у під'їзді, неприбраний двір чи ями на дорозі біля будинку - ви просто заходите на сайт, обираєте розділ ДІМ, ДВІР чи ДОРОГИ. Додаєте до типової та дуже лаконічної форми скарги свої конкретні проблеми, обираєте регіон проживання та натискаєте кнопку відіслати. І як запевнили упорядники сайту - проблему буде вирішено. І ця схема працює на всій території Росії. Адже головне не просто скажитися, а скажитися у той орган, який безпосередньо контролює діяльність (або бездіяльність)

Інтернет-проєкт «Дім.Двір.Дороги»

проблему буде вирішено. І ця схема працює на всій території Росії. Адже головне не просто скажитися, а скажитися у той орган,

Фотоконкурс «Місто на виріст»

домоуправління.

Серед простих, але дієвих способів активізації жителів за місцем проживання хочеться виділити зарядку, яку у м. Кстово ініціативні жителі почали проводити просто на прибудинкових територіях.

Найяскравіший приклад особисто для мене – це безкоштовна молодіжна студія краси «Валентина». Організатор студії, Валентина Смірнова, доводить, що не лише моделі можуть гарно виглядати, модно вдягатися та мати приголомшливу постань. В той час як сучасна молодь все більше віддає перевагу інтернету, такі клуби, де дівчатка можуть збиратися та обмінюватися модними тенденціями відіграють надзвичайно важливу роль.

Ще один цікавий фото експеримент «Місто на виріст» презентував Центр «Грані», м. Пермь. Суть експерименту була в тому, щоб показати наскільки місто не пристосоване для дітей. Молоді та батькам було запропоновано пройтися містом та зробити світлини із висоти 90-120 сантиметрів. В результаті була створена карта «доброзичливих» і не зовсім місць міста для дітей. Паралельно із фото акцією також проводилося і серйозне дослідження проблеми, результати якого було передано до осіб, які приймають відповідні рішення.

Взагалі від участі у Форумі залишилися лише позитивні емоції та купа напрацьовано матеріалу. І мені приємно, що я можу поділитися всім цим із вами, дорогі читачі.

Марія Калашнік

Жіночий струнний ансамбль «Міра», м.Київ

Головне - не боятися сміливої мрії

Якщо про щось дуже мріяти і докладати максимум зусиль для того, щоб втілити задумане, – навіть найсміливіші із них починають здійснюватися. І які б важкі не були часи та несприятливі умови – єдність однодумців і сила їх прагнень здатні робити дива. Хоча насправді – усі дива – це теж закономірність.

Ірпінь – пристойне місто, яке налічує близько 40 тис. жителів. Приірпіння – група містечок і селищ, які розташовані поруч. Мешканців – 100 тисяч. Ще з самого початку свого заснування (а цей край почав розбудовуватися лише трохи більше 100 років тому), його називали столицею української інтелігенції. Саме тут (у Ворзелі) – єдиний в Україні будинок творчості композиторів, а в Ірпінь десятиліттями приїздили відпочивати письменники у Будинок творчості письменників. Цей край пов'язаний з іменами Булгакова, Пастернака, Носова, Рильського, Ревуцького, Малишка, Лятошинського, Шамо, Стельмаха...

Однак, не дивлячись на те, що Приірпіння має таке потужне мистецьке підґрунтя, стан культури як галузі лишав бажати кращого. Жителі Приірпіння практично за усіма видами культурного дозвілля мали їхати до Києва, що не для усіх є можливим через ряд причин: транспортних, фінансових, життєвих. Тож громада почала активно піднімати питання про необхідність створення багатофункціонального Мистецького осередку, який би став серцевиною громадського життя, об'єднав би творчі напрацювання та інтереси митців Приірпіння, інформаційно їх підтримував, наповнив якісною культурно-мистецькою програмою дозвілля усіх верст населення регіону і – що головне – творив ті образи і моделі поведінки, які здатне творити лише високе мистецтво.

То ж першим кроком від громади було проведення круглого столу «Ірпінська територія культури», який 19 травня 2011 року організувала голова комісії з питань культури Громадської ради при ірпінському міськвиконкомі – Тетяна Ледньова спільно з іншими представниками ГО та митцями регіону: головою міської організації «УНР» О. Редичем, відомим кінорежисером

О.Столяровим, фотохудожником Ю.Косіним, письменницями Н.Висоцькою, Ю.Бережко-Камінською та ін. Учасники цього круглого столу зустрілися із представниками влади та безпосередньо з начальником Відділу культури і туризму Антонюк Є.П. і порушили питання про необхідність започаткування сучасного багатофункціонального Мистецького закладу.

Їхні наміри і прагнення не лишилися без відповіді. Невдовзі Юлії Бережко-Камінській, яка вже мала успішний досвід роботи в іншому закладі культури, було запропоновано очолити Центральний будинок культури для здійснення задуманого. Обійнявши цю посаду, нова директриса відразу приступила до розробки культурно-просвітницького проекту «Мистецький центр «Камертон».

Символізм назви «Камертон» - налаштування людської душі на Гармонію, Красу і Радість, яку несе у собі Культура. Сприйняття Культури при цьому вибудовується довкола одного із тлумачень цього слова «Культ» - служіння, «Ур» - Світло, тобто – возвеличення найкращого, найчистішого в людині і прагнення до високих

Михайло Кривчук, керівник театр-студії індійського танцю «Камадеф». м.Київ

ідеалів Добра і Краси.

До наповнення і реалізації проекту дуже активно включилася громада, творчі особистості Приірпіння, пропонуючи те, що їй цікаво і що в вона хотіла зробити в першу чергу. Підтримуючи ці інтереси і розвиваючи нові ідеї, Ю.Бережко-Камінська вже за два місяці після призначення відкрила Перший мистецький сезон і розпочала активну роботу, до якої приєдналося більше 30 різноманітних місцевих і київських громадських організацій, спілок, товариств і закладів культури.

За п'ять місяців дії проекту ще рано робити якісь висновки, однак про позитивні зміни у сфері культури в місті почали говорити і ті, хто у них вже давно не вірив.

Передусім на базі Центрального будинку культури виникли нові клуби, серед яких: Клуб цікавих зустрічей «Діалоги з майстрами», Філософський клуб «Еліта народу», Клуб «Шедеври світового кіномистецтва», Жіночий клуб «Лада», Туристичний клуб, Клуб знавців англійської мови «English Club», Клуб спонтанної творчості, Клуб авторської пісні, Шахово-шашковий клуб для дітей і юнацтва, Клуб «Здоров'я». Ранкова зарядка

Хореографічний ансамбль «Сузір'я», м.Ірпін

для дорослих.

Для дітей почали з'являтися нові студії, гуртки і майстерні: «Школа лідерства, менеджменту і самоврядування. Європейський вимір», Школа Бойового Гопака та театр-студія «Гопак», Хореографічна студія для дітей «Подільночка», Студія сучасного танцю, Художня майстерня «Палітра», Курси рукоділля для дітей і юнацтва, Літературна майстерня «Струна», хореографічна студія «Танці народів світу», Індійські класичні танці.

Стало розвиватися і театральне мистецтво: створений Дитячий «Театр Андерсена» (режисер-постановник – Олександр Столяров), почав діяти професійний музично-драматичний театр «Карнавал» (художній керівник Наталія Володазко).

Заклад почав стрімко наповнюватися звучанням живої музики і дитячими голосами; в будні і особливо у вихідні – новими відвідувачами, які диву давалися, що в рідному місті відтепер можна і виставу відвідати, і поезію та інструментальну музику почути, і авторське кіно подивитися.

Однак разом із цим гостро постали потреби в оновленні матеріально-технічної

Музично-драматичний театр «Карнавал», В.Андрейцова.

м.Ірпінь

бази закладу, створенні відповідних умов для роботи. І тут на допомогу прийшла громада: Будинку культури було подаровано піаніно; оновлено у фойє, яке тепер стало камерною залом, паркет; подаровано проектор і екран; за підтримки Ігоря Найди з'явилися штори і куліси, червоний килим і необхідні меблі; а завдяки Володимиру Карплюку - рояль!

Якщо люди працюють і вболівають за справу, віддають їй свій час і зусилля, і в снові їхньої роботи – спільне благо, а не власні егоїстичні інтереси, то це завжди викликає в інших людей бажання допомогти. Саме це і притягнуло нових партнерів і друзів: директора

Благодійного фонду «Фонд громади Приірпіння» А.Попсуй, голову спілки об'єднаних громадян «Демократична Київщина» та інших активних громадських діячів регіону і підштовхнуло до організації справжнього дійства, яке покликане не тільки подарувати людям прекрасне свято, а й привернути увагу громади до потреб Центрального будинку культури – Балу благодійництва.

До заходу готувалися заздалегідь і усі разом: зверталися до потенційних спонсорів, знаходили волонтерів і нових партнерів, писали про проект у газетах і видавали

Чізато Кусунокі, Лондон

Музично-драматичний театр "Карнавал", м. Ірпінь

буклети, продумували святкову програму до найменших дрібниць... Уся ця робота ще більше згуртувала людей і почала заряджати ентузіазмом інших: кожен прагнув допомогти в міру своїх сил і можливостей. Адже майже усе, що відбувається у Центральному будинку культури – діє на громадських засадах, має некомерційний характер, а ситуація із фінансуванням закладу така ж сама, як і в усіх інших містах України. Бракує часом найважливіших речей (як не дивно, у Будинку культури немає жодного робочого комп'ютера!). То ж відроджувати осередки культури доводиться самій громаді. Що і почало відбуватися в Ірпені.

Після балу благодійництва під свою опіку декілька гуртків і клубів узяв місцевий підприємець і громадський діяч Володимир Карплюк, подавши іншим бізнесменам дієвий приклад. Також завдяки йому стартував новий мистецький проект Будинку культури – «Шедеври світової класики «Музичний дивосвіт», до якого долучилися провідні

столичні заклади у цій сфері: Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського, Київський Інститут музики ім. Р. М. Глієра, Київський будинок вчених НАН України та Київське Вагнерівське товариство. Відтепер жителі Приірпіння мають змогу відвідувати вечори оперного співу та інструментальної музики у виконанні фахівців високого рівня.

Графік роботи Мистецького центру такий, що кожної суботи і неділі обов'язково відбувається навіть по декілька заходів одночасно! За п'ять місяців – більше сотні! Постійні відвідувачі часто приходять на весь день і губляться – куди ж краще піти: на майстер-клас з основ фламенко чи на синтез мистецтв, де композитори імпровізують, а художники творять свій живопис? Чи, може, відвідати філософський клуб?

Звичайно, про проблеми теж можна було б говорити – їх чимало, і так швидко їх не вирішити. Однак зосереджуватися все ж варто на позитивних моментах, розвивати їх і підсилювати, тому що саме це надихає і дає можливість не впасти у відчай, коли щось не виходить, не розчаровуватися у тих випадках, коли проявляється людська недосконалість, не боятися творити свою справу і вірити у те, що в майбутнє можна впевнено входити, лише коли Культура як явище піднімається на найвищий щабель і проникає в усі сфери людського життя.

Віталій Яровий

Хореографічний ансамбль "Фентезі", художній керівник Інна Гулак, м.Буча

Школа може бути громадсько-активною!

Уявіть собі Школу, яка відкрита для кожного – цілий день, кожен день, у вечорі та на вихідних!

Такі школи не просто існують, вони діють у 85 країнах світу, в тому числі і в Україні.

Основою для такої громадсько-активної школи є твердження про те, що школа не може існувати окремо від потреб громади, саме вона може стати ініціатором розвитку місцевої громади. І при цьому модель громадсько-активної школи дозволяє загальноосвітній школі стати громадсько-активною без збитку для її головних функцій. Громадсько-активна школа ставить перед собою мету не просто надавати освітні послуги учням, але й розвивати громаду, залучати батьків та мешканців до вирішення соціальних та інших проблем, які існують як в школі, так і в громаді [1].

Першопрохідці цього руху з'явилися у 1935 р. у м. Флінт штату Мічиган, США (до речі саме в цьому містечку Ч.С. Мотт заснував свій благодійний фонд).

Рух громадсько-активних шкіл (ГАШ) зародився в Україні у 2003 році. Ініціаторами розвитку партнерських стосунків між школами та місцевими громадами стали громадські організації. Так, у 2003 році Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» за фінансової підтримки Фонду Чарльза Стюарта Мотта та Міжнародного фонду «Відродження» розпочав реалізацію програми «Школа як осередок розвитку громади».

Рух громадсько-активних шкіл активно діє і в сусідній нам Росії. Досвідом діяльності громадсько-активних шкіл поділилася із нами Наталія Сергіївна Кіреченкова, директор Центру Громадсько-активних шкіл «ІСКРА», м. Вороніж.

- Розкажіть будь-ласка як працює технологія громадсько-активної школи?

- Сама технологія звичайно краще працює для сільських шкіл і для шкіл об'єднаних мікрорайоном. Для міських шкіл, особливо якщо вони набирають дітей на конкурсній основі зі всього міста – це складно,

тому що діти з'їхались і роз'їхались. А ідея громадсько-активної школи передбачає, що дитина і громада може протягом доби користуватися ресурсами школи, такими як інтернет-класи, спортивні зали, просто приміщення класів не лише на уроці, але і в будь-який інший час, для різних зборів тощо. І тому звичайно, якщо це село або мікрорайон, де школа є центром і в основному жителі мікрорайону її відвідували і діти ходять в цю школу, то звичайно це працює краще, тоді ця ідея можна запускати на всі 100 %.

- Як давно працює ваша школа?

- У мене виходить не одна школа, а багато, ми є ресурсним центром. Взагалі у Росії цей рух почався у 1997 році. У нас перші зародки руху з'явилися у 1999 році.

- Звідки прийшов цей рух до Росії?

- Родоначалником в Росії була Красноярська організація Центр «Співпраця на місцевому рівні» [2]. А прийшло із США як досвід, який там був. На мій погляд в Росію це прийшло як раз тоді, коли це було потрібно. Це кінець 90-х років,

коли школи були практично нікому не потрібні, в тому числі державі, у них повна розруха як матеріальна, так і ідеологічна. І це стало для багатьох шкіл відправним пунктом для розвитку і бачення цього вектору розвитку. Якщо в кінці 90-х років ця ідея була новаторською, то на сьогоднішній день модель громадсько-активної школи дуже відповідає державним стандартам 2-го покоління, які активно вводяться в Росії. Тому вона що відповідає багатьом вимогам.

- Які основні принципи громадсько-активної школи?

- Взагалі ідеологія громадсько-орієнтованої освіти – це декілька основних речей, таких як освіта через усе життя, залучення громади і взагалі школа як центр громади через який можна зробити практично все. Існують 3 основних кити – це демократизація, тобто це коли в управлінні школою та громадою бере участь усі жителі і те через які механізми це можливо зробити відповідь може дати в тому числі і громадсько-активна школа. Друге – це партнерство, партнерство в кращому його значенні, тобто це

На сьогодні в Україні діє понад 500 навчальних закладів, які працюють за моделлю громадсько-активної школи у всіх областях

взаємовигідна співпраця. І в якості партнерів школи може виступати як конкретна людина, так і будь-яка установа чи то комерційна, чи державна, бюджетна. І третій момент – це добровільність в істинному його значенні. Ми дуже намагаємося піти від такого принципу як «добровільно-примусовий», який нажаль, все одно у багатьох ситуаціях залишається. І показати, що людина має право вибору на сферу діяльності, на власні цінності і т.д.

- Чи можете ви навести приклад ваших найкращих випускників, які якимось чином виявили свою активність?

- Насправді, дуже складно сказати. Ми останнім часом працюємо над поняттям успішна людина. Я дуже за те, що успішною людиною можна назвати будь-яку людину, яка задоволена тим, що відбувається у її житті. Це не обов'язково певна кількість грошей чи матеріальних благ, це скоріше критерій такий – я живу в цьому житті і роблю те, що мені приносить велике задоволення та розвиток. Ось я спостерігаю багатьох випускників громадсько-активних шкіл, які могли закінчивши 2 курси навчального закладу, зрозуміти, що це не їх шлях і мати сміливість змінити цей шлях, отримати ту освіту, яка насправді здається їм важливою та цікавою і стає справою їх життя. Чому я зараз про це розповідаю, так це тому що сьогодні я бачу велику кількість людей, які на момент закінчення школи не знають чого вони хочуть і в результаті йдуть лише щоб отримати диплом, і потім все життя проживають у цьому просторі незадоволеності від того, що роблять, тому ось один із критеріїв, на мій погляд, успішності випускника, це коли він може сам управляти своїм життям, а не ситуації та обставини ведуть його по життю. І громадсько-активно школа, в тому числі, виховує це, створює такі ситуації, коли дитина має можливість прожити своє життя, будуючи його самостійно.

1. Джерело: www.ussf.kiev.ua.

2. З 11 по 14 жовтня 1999 р. в Красноярську відбулася міжнародна конференція по проблемам громадсько-активних шкіл, організована Центром «Співпраця на місцевому рівні». В ній взяли участь педагоги-новатори із Росії, США, Канади, Угорщини, Чехії, Румунії, Словаччини, Словенії, Югославії, України, Казахстану, Молдови, Armenії.

Матеріал підготувала Марія Макарова

Соціальний аніматор - новий фах чи покликання?

Досить часто ми стикаємося із поняттям аніматора як фахівця із культурно-дозвільної роботи. Але хто ж такий соціальний аніматор і яка його місія?

Соціальний аніматор - людина, яка живе на території громади, має бажання, знання, особистий практичний досвід у питаннях розвитку громади. Основне призначення цієї людини - створювати для членів громади сприятливі умови в просуванні їх ініціатив.

Аніматори допомагають громаді зробити процес розвитку громади більш продуктивним: надають технічну, організаційну, фінансову підтримку і діляться тими знаннями, вміннями і навичками, яких бракує громаді.

Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) вже протягом багатьох років займається розвитком громад. Інструментом розвитку ІСКМ вбачає Центри місцевої активності, а технологією - соціальну анімацію.

Саме на це спрямований проект ІСКМ «Школа громадської участі», який реалізується за фінансової підтримки фонду ім. Чарльза Стюарта Мотта. Перша частина тренінгового курсу була проведена з 20 по 28 червня 2012 року в с. Піщане, Бахчисарайського району, АР Крим. Всього участь у школі взяло 60 учасників.

Мета проекту – сприяння сталому розвитку місцевих громад шляхом підвищення компетентності громадських лідерів у рамках Школи громадської участі.

Відповідаючи на запитання чому саме соціальна анімація є пріоритетним напрямком діяльності організації, директор Інституту соціокультурного менеджменту, Лев Абрамов зауважив: «Оскільки для нашої організації завжди було важливим не просто робити добрі справи, а й робити їх ефективно, ми завжди прагнули використовувати такі технології, які б відповідали критерію вартість/ефективність, а соціальна анімація, на наш погляд, як раз і є такою технологією, необхідною для розвитку місцевих громад».

Всі учасники Школи були розподілені на

3 групи. Перша група пройшла навчання з 20 по 22 червня, друга з 23 по 25, а третя з 26 по 28 червня 2012 року. Всього на конкурс було подано 231 анкета із усіх областей України. Безпосередньо у Школі було представлено 14 областей України та 35 територіальних громад.

Всі учасники перед початком Школи поділилися своїми очікуваннями про те, що в них є бажання отримати нові знання або удосконалити старі, набути досвіду по розвитку громад, зав'язати нові знайомства. Дехто відмітив, що навчання спонукає до досконалості або правильності обраної мети, тому постійно набувати нових знань дуже важливо. Учасники також намагалися

Визначення найактуальніших проблем громади

підвищити рівень компетентності для впровадження методики Центрів місцевої активності, а також власну кваліфікацію у громадській діяльності з метою її використання для сталого розвитку громади.

Основною метою школи є забезпечення теоретичної підготовки і формування основних практичних вмінь і навиків аніматора з активізації соціокультурного середовища місцевої громади, діяльності її суспільних груп та окремих індивідів на основі сучасних соціальних технологій розвитку місцевої громади.

В процесі тренінгової програми було сформовано загальне уявлення учасників про аніматорство, його роль у розвитку місцевої

громади та історичний розвиток. Було також сформовано технолого-методичний інструментарій, який дозволяє аніматору застосовувати, адаптувати і використовувати традиційні та інноваційні методики і техніки з метою активізації процесів участі громадян у вирішенні проблем місцевого соціуму.

Всі дні тренінгу пройшли дуже позитивно та цікаво для кожного учасника. Було підготовлено багато вправ і завдань, які активізували увагу на подальшу роботу. Методом мозкового штурму учасниками було визначено найактуальніші проблеми територіальних громад, що можуть вирішувати центри місцевої активності для задоволення потреб територіальної громади, для чого існують центри місцевої активності та критерії ефективності діяльності центрів місцевої активності.

За результатами опитування наприкінці першого етапу заняття учасники відмітили, що тренінг пройшов на високому рівні, було отримано багато актуальної та корисної інформації, яку необхідно використовувати у професійній діяльності та житті своєї громади, а також для створення інтерактивного соціального майданчику за зразком Центру місцевої активності.

На наступному етапі навчання учасники познайомляться із новими формами активізації жителів за місцем проживання, польським досвідом роботи Центрів місцевої активності та презентують власні методи роботи із громадою. Наступна частина Школи відбудеться вже у вересні 2012 року. Також до проведення другої частини Школи будуть залучені не лише представники Інституту соціокультурного менеджменту, а й міжнародні та провідні українські експерти з питань розвитку громад та благодійності.

У перерві між тренінговими програмами учасники можуть ділитися враженнями та обмінюватися досвідом у групі у мережі фейсбук «Центри місцевої активності України». Запрошуємо також усіх зацікавлених долучатися до нашої мережі активних людей!

Оксана Набока

Будь-який шлях розпочинається із першого кроку...

Найважче завжди робити перші кроки, але коли вони зроблені – це вже як сніжний ком.

Ось як виглядає згуртована громада

Ініціативи породжують нові звершення, а перші вдачі спонукають до подальших дій.

Віталій Моргун, голова благодійної організації «Волоський фонд розвитку громади», один серед перших учасників «Школи громадської участі», яка проводиться Інститутом соціокультурного менеджменту, поділився із нами першими кроками після участі у Школі.

«Вже минув місяць після нашої першої зустрічі в рамках «Школи громадської участі». Трьох денний тренінг, що пройшов у с. Піщане АР Крим, на мій погляд був дуже цікавим. Але тепер стало питання, що тепер робити в громаді? Адже відмінною особливістю школи є реалізація її учасниками соціально важливих ініціатив у власних громадах під час школи та після її завершення. При цьому працювати необхідно за методикою осередків (центрів) місцевої активності, в тому числі, на базі закладів культури.

Першим моїм кроком стала зустріч, де я розповів про проект в якому наша громада бере

участь, про його мету та завдання. На зустрічі були присутні директор Підгородненського будинку культури, представники міської ради та місцеві активісти.

Перш за все, ми обговорювали свої подальші кроки як центр місцевої активності. Ми вирішили, що ставимо за мету не просто надавати послуги у сфері дозвілля, а залучити жителів до вирішення соціальних та інших проблем, що стоять перед територіальною громадою. Ми мріємо, що Підгородненський міський будинок культури ім. Т.Г.Шевченка стане для жителів громади, її організацій та установ активним партнером у вирішенні місцевих проблем.

Перше що ми зробили, як центр громадської активності - це звернулися до мешканців з запитанням «Які проблеми вашої громади турбують вас найбільше та як їх вирішити?»

Проаналізувавши відповіді мешканців, ми визначили, що людей дуже цікавлять наступні питання:

1. Благоустрій громади;
2. Проведення концертів, фестивалів тощо;
3. Розвиток спорту в громаді.

Саме тому ми і розпочали роботу в цих напрямках. Так, протягом місяця ми організували свято Івана Купала, провели зібрання щодо розвитку баскетболу та

Святкували усі від мала до велика

Разом і прибирати легше!
провели тиждень «Чиста громада».

Свято «Ой на Івана на Купала»

7 липня православні християни святкують Різдво святого пророка Предтечі та Хрестителя Божого Іоана. Народ має свої уявлення про це свято. У цей день Іоан Хреститель освятив воду та прогнав злі сили.

За народним звичаєм, цього дня молодь зі співами й жартами прямує до річки, розкладає вогнища й танцює навколо них.

Відродження традицій є важливим внеском в розбудову місцевих територіальних громад. Так ми продовжили започатковану традицію – святкування народних свят. З 6 на 7 липня 2012 року на березі річки Кільчень в Підгородненській громаді відбулося яскраве свято «Ой на Івана на Купала».

В цьому році свято наповнилось новими яскравими барвами. Порадували присутніх і виступом русалок, і Водяного, і Солохи, і чортів, і танок з Мавками та багато іншого. Біля берега річки парубки та дівчата з плетеними вінками раділи цьому чудовому святу.

А яке ж свято без народного гурту «Криниця». І лилися пісні над річкою Кільчень, і лунав сміх, і виконували завзяті танці навколо марени.

Святкування Івана Купала

Розвиток громади через гру в баскетбол

На сьогоднішній день в динаміці розвитку українських малих міст та сіл мають місце несприятливі тенденції. Кількість місцевого населення постійно зменшується. Бідність, відсутність навіть елементарних соціальних послуг, робить села та невеличкі міста абсолютно непривабливими і вимираючими. Молодь залишає батьківські оселі, занепадають заклади культури і освіти. Для запобігання цим процесам потрібна активна участь громадян у розвитку місцевої громади. На наш погляд однієї з найбільш актуальних потреб нашого суспільства є сталий розвиток територіальних громад і це можливо вирішувати через активізацію молоді.

Саме тому 19 липня 2012 року в приміщенні комунального закладу Будинку культури ім. Т.Г. Шевченка зібралися небайдужі до цього питання місцеві активісти. Один з яких у особі Яна Комишана запропонував залучити молодь Підгороднього до здорового способу життя через гру в баскетбол.

Ініціативна група підтримала цю ідею і вирішила спланувати подальші кроки до розвитку баскетболу у громаді. По-перше, прийняти на роботу в громаду досвідченого тренера з баскетболу і з вересня 2012 року розпочати планові тренування в місцевих школах. По-друге знайти кошти на придбання необхідного спортивного інвентарю. Головою ініціативної групи було обрано Яна Комишана.

Ми дуже сподіваємося на успіх цієї справи”.

Роль телебачення у розвитку благодійності

Щоранку, крім вихідних, в ефірі каналу «Кіровоград» виходить інформаційно-розважальне шоу «Ранкова кави». Програма створена для того, щоб заряджати своїх глядачів енергією та дарувати добрий настрій. Студія відкрита для спілкування з усіма бажаними телефоном, через Інтернет, і, безумовно, на чашечку ранкової кави в студію щоранку приходять різні гості, які готові розповісти цікаві історії та дати корисну пораду. А також «Ранкова кави» - майданчик, на якому ведучі здійснюють різні соціальні експерименти, зокрема - новорічну акцію для своїх глядачів (можна було здійснити свою давню мрію за підтримки ведучих й друзів програми), акцію до Дня Перемоги (проект для ветеранів Великої Вітчизняної війни).

Власне, про реалізовані акції та плани на майбутнє, ми й спілкувалися з Оленою Квашею - ведучою програми «Ранкова кави», співавтором проектів одразу по закінченню першого етапу «Школи громадської участі», яка реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотти. Перший етап було проведено 20-28 червня.

- Олено, розкажіть про перший соціальний проект «Ранкової кави», як він

Разом з ведучими рубрики «Ранковий драйв»

з'явився, що було складно, що легко?

- Знаєте, наша програма щоранку має бути легкою, позитивною, доброю, якщо хочете. Напередодні Нового року працювати над програмами - дуже відповідальна місія. Все начебто просякнуте передчуттям новорічного дива, і ми (Олексій Мак, мій партнер по програмі і я) подумали, а чому б нам не зробити кілька нестандартних кроків, відійти від просто ранкового інформаційно-розважального шоу, переступити на наступну сходинку. І вирішили зробити такий проект, який б дозволив людям отримати не тільки гарний настрій або призи. Ми хотіли, щоб це був дійсно цікавий, добрий проект для людей, щоб люди відчули дух новорічного дива й отримали яскравий приклад того, що регіональне телебачення дуже близьке до людей. В результаті ми оголосили конкурс під назвою «Новорічні мрії збуваються з «Ранковою кавою» - ми пропонували людям, абсолютно не соромлячись, надсилати нам смс - повідомлення зі своїми новорічними мріями. Звісно ж, ми визначили коло питань, які не в змозі вирішити, оскільки ми не є компанією - мільйонером і не все в наших силах. Ми отримали достатньо велику кількість смс - повідомлень (близько сотні) і незабаром наступила проблема вибору, про яку, до речі, йшлося під час тренінгу ІСКМ «Анімація громадської діяльності». Проблема кому допомогти, а кому ні, кого обрати і як бути в такій ситуації. Насправді, це був найскладніший момент, повірте, це набагато складніше ніж просто створити проект, його оболонку, працювати над його наповненням...

Врешті, ми розпочали обирати тих людей, над мріями яких ми вирішили попрацювати - спочатку їх було п'ятеро, згодом цифра збільшилася до десяти, проте, саме до Нового року, нам вдалося здійснити мрії тільки п'ятох наших глядачів. Дуже приємно було допомогти жінці, яка була

при надії на час проведення акції і попрохала у Діда Мороза та Снігуроньки дитячий візочок. Були глядачі, які мріяли потрапити в студію під час прямого ефіру, зокрема, мама двох дівчаток, Лізи та Габрієлли, які є нашими постійними глядачами, написала, що її дівчатка мріють прийти в студію і розповісти вірші, тому телевізійні Дід Мороз та Снігуронька з приємністю зустріли маленьких глядачок. Були й дорослі, які хотіли завітати в студію.

Також було дуже приємно працювати над

Вручення подарункового сертифікату на дитячий візочок

мрією дівчинки, зараз вже випускниці 11 класу, яка мріяла про набір «Лего» для занять робототехнікою, і не для себе, а для гуртка у її школі (Нова Прага, Олександрійський район, Кіровоградської області). До речі, саме той факт, що Гуллер Єрьоменко просила не для себе цей набір, а для інших школярів й був для нас найбільш значимим. Дівчина в прямому ефірі сказала, що для себе вона спробує все зробити самостійно, тобто її власні мрії будуть здійснюватися її власними силами, а от школярам, які стали її наслідувати й займатися робототехнікою набори були б дуже гарним й потрібним подарунком.

Ще була одна колективна мрія молодіжного театру «Резонанс» (Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка), які готувалися до святкування свого 50-річчя - актори на чолі з їхнім

керівником Іриною Дейнекіною звернулися до нас з проханням допомогти їм придбати якісне обладнання для роботи на сцені (світло, звук). І ми вирішили, що це також потребує уваги, оскільки театр відомий і, без перебільшень, надавав і надає стартові площадки багатьом поколінням акторів і просто талановитим людям. Це обладнання буде слугувати не один сезон, завжди допомагати робити чудові заходи, нові актори будуть пробувати себе у нових ролях.

Звичайно,

це не весь спектр прохань та мрій, це тільки ті, що запам'яталися найбільше.

- Що Вас найбільше здивувало під час роботи над проектом, можливо, якась конкретна мрія?

- Здивувало те, що багато людей, які отримали новорічний дарунок у нас в студії, говорили про те, що не вірили, що на їх смс - повідомлення дадуть позитивну відповідь, допоможуть. Думаю, варто попрацювати команді справжнього Діда Мороза над власним іміджем в Кіровоградській області, варто повертати віру в диво,

тим більше, новорічне))))

- Олено, Ви сказали, що не всі мрії програма могла дозволити собі реалізувати самостійно, зокрема, сценічне обладнання, набори «Лего», це вже немалі гроші, як знайшли можливість вирішити питання?

- Ось цей момент, насправді, як не дивно, не був найскладнішим, ми просто звернулися до відомих кіровоградців, які колись приходили до нас в студію як гості або просто допомагали нашій програмі і отримали від них підтримку і цього разу. Приємно, що допомагали як представники влади так і бізнес. Все просто - потрібно просто захотіти щось зробити і почати щось для цього робити.

Отже, ми перетворили наш гостьовий диван в ту платформу, яка допомогла багатьом ось в цьому конкретному проекті. Можна сказати, що цей перший новорічний

досвід підштовхнув нас до іншого проекту, який ми реалізували вже для ветеранів Великої Вітчизняної війни - «Мрія ветерана». Якщо у попередньому проекті ми не ставили ніяких фільтрів, а просто запропонували всім бажаючим звертатися, то цього разу аудиторія проекту була чітко визначена, приємно, що проект знайшов свого глядача й читача (до речі, в цьому проекті, ми поєднали потужності телепроекту з обласним радіо «Скіфіяцентр» та обласним офіційним виданням Кіровоградської обласної ради й облдержадміністрації «Народне слово»). Проект знайшов й своїх помічників. А найбільш приємно, що їхня кількість збільшилася, а відповідно й кількість реалізованих прохань збільшилася до тридцяти. Приємно, що до лав «донорів» вступили й громадські організації, які прийшли до нас на допомогу. Ми навіть не очікували, що третій сектор зреагує, тому що були й конкретно матеріальні прохання. І тут сталося диво, тому що як правило, громадські організації самі залежать від донорів, фінансової підтримки. Але тут конкретно включилися 3 громадські організації, які сказали, що готові долучитися до проекту. Це й наші старі знайомі - громадська організація Інститут соціокультурного менеджменту. Бабуся зі Знам'янки була дуже рада отримати радіоприймач, який ми їй вручили від цієї організації. Приємно, що телефонували люди, які знають про проблеми ветеранів, іноді це були їх сусіди. Благодійний фонд «Розвиток Кіровоградщини» також нам допоміг. Велике спасибі Ользі Шелест і всім співробітникам фонду, які допомогли нам вирішити матеріальні проблеми, пов'язані із засобами реабілітації. Людям потрібні були інвалідні візки і нам допомогли їх доставити. Представники організації «Правозахист» також зважилися нам допомогти у транспортуванні велосипеда, як

подарунок від телерадіокомпанії 87-річному ветерану в Онуфріївці. Також дякуємо Юрію Семенюку керівнику організаційного відділу апарату Кіровоградської обласної ради, який допомагав налагоджувати зв'язки з депутатами. Приємно, що наш проект повернув зір двом ветеранам за сприяння Олександра Шаталова – першого заступника голови обласної ради... Так приємно зараз сказати таку фразу – і таких добрих справ досить багато, і людей, які нам допомогли – також дуже багато!

У студії ветеран ВВВ в рамках проекту до 9 травня

Один з найяскравіших прикладів соціальних ініціатив телекомпанії «Кіровоград» - це ще один телепроект, який називається «Я ваша дитина», ініційований генеральним директором телерадіокомпанії Вадимом Мурованим. Мета програми – допомогти дітям-сиротам знайти родину. Ми намагаємося зробити цю роботу дуже якісно - показати дитину, дати їй можливість бути побаченим, і навіть привести якийсь позитивний елемент в дитячий будинок або інтернат, тому що робота телевізійної групи має певну магію, свої секрети і дітям це цікаво. Ми це бачимо, ми з ними спілкуємося, тобто це входження чогось нового в їхній світ. Нам приємно, що вже з'явилися перші відгуки, що є люди, які не лінуються телефонувати до служби з питань усиновлення. Вони дзвонять і в будні, і на вихідні, цікавляться і процедурою,

і конкретними дітьми, яких ми вже показали. Ми їх транслюємо в прямому ефірі на каналі «Кіровоград» і в «Ранковій каві» в тому числі, між програмами, а також на нашому офіційному сайті - www.kodtrk.tv. Тобто, це теж такий своєрідний соціальний сегмент, який вписується і переплітається з іншими завданнями, які виконує телерадіокомпанія.

Приємно йти на роботу і робити, речі, які приносять людям радість. І дуже приємно, коли у тебе є однодумці-колеги й однодумці з іншого боку екрану. Радує, що є контакт і є довіра. Це найдорожче, на мою думку, що може бути у телепрограми.

І чим більше з'явиться у нас таких проєктів – з добром до людей, тим більше буде довіри до телебачення. Більше буде довіри у людей один до одного. Думаю, з'явиться більше людей, які захочуть щось зробити, змінити самостійно, стати для когось позитивним прикладом.

І мені здається, що тоді багато речей будуть виглядати зовсім по-іншому... і на екрані, в тому числі.

- Плани на новий сезон? Що варто очікувати в новому сезоні «Ранкової кави»?

- Якщо говорити в контекст соціальної анімації, першу інформацію ми отримали під час тренінгу ІСКМ «Анімація Громадської діяльності» в рамках «Школи Громадської участі». Це цікаво, спробуємо використати ці знання в практичній площині. Сподіваємося, що нам вдасться збільшити кількість небайдужих людей, готових до змін. Дуже добре, що під час тренінгу вдалося познайомитися з представниками різних організацій з абсолютно різних куточків України. Це надало можливість розширити нашу контактну базу, дізнатися дуже багато цікавих речей, які відбуваються в інших областях.

Наші подальші плани... працювати над новорічним проєктом «Мрії збуваються 2», і не тільки, проте, нехай це буде наша невеличка телевізійна інтрига, все можна буде побачити на каналі «Кіровоград», програма «Ранкова кави».

Матеріал підготувала Оксана Набока

Від ідей до дій

Серед учнів «Школи громадської участі» були й представники громади м. Ірпінь, Київської області, які й до участі в Школі вели активну громадську діяльність. А одразу після Школи вирішили поділитися власними успіхами.

27 червня 2012 року Фонд громади Приірпіння зібрав регіональні громадські організації, які сформували бачення своєї діяльності на найближчі місяці для досягнення поставлених цілей. Планування діяльності здійснювалося увесь день протягом Другого регіонального Форуму громадських організацій в приміщенні Ірпінського Будинку творчості письменників. У заході взяло участь понад 50 найактивніших представників громадських організацій Приірпіння та Києво-Святошинського району (Ірпінь, Гостомель, Ворзель, Коцюбинське, Боярка, Дмитрівка, Біличі, Шпитьки та ін.). Формат регіонального Форуму був розширений задля кращої презентації позитивного досвіду роботи активних представників громадянського суспільства, обміну унікальним досвідом та створення нових партнерств. Але найцікавішим було написання проєктів для отримання мінігранту (благодійного цільового пожертвування). Відповідно цього конкурсу заплановано підтримати близько 25 проєктів.

Фонд громади Приірпіння, цього року створив перший іменний фонд. ІМЕННИЙ ФОНД ДМИТРА ВОЙЦЕХА – програма Фонду громади Приірпіння, що здійснюється

Гурткові роботи на ярмарку

на кошти Дмитра Войцеха відповідно затверджених благодійником рамок діяльності та пріоритетів фінансування. Місія Іменного фонду – підтримка громадських ініціатив, спрямованих на вирішення соціальних проблем та покращення якості життя в регіоні завдяки співпраці у різних сферах діяльності громадян, а також розвиток професійної прозорості благодійності. Особливістю роботи іменних фондів є те, що благодійні кошти поступають у безпосереднє розпорядження самій громаді, гарантуючи прозорість надання грантів та підзвітність використання коштів благодійника.

ІМГОІ «Оберіг» також взяв активну участь у Другому регіональному Форумі, запропонувавши нові ідеї щодо покращення соціального життя дітей з особливими потребами. Представили досвід своєї роботи проектом «Школа нових можливостей». Голова організації Афанасьева Людмила Леонідівна подала інформацію про здобутки організації за 2011 рік в реалізації цього проекту.

Протягом року на різноманітних зустрічах та круглих столах до Фонду громади Приірпіння часто звертаються громадські активісти із запитами провести навчальні сесії з питань юридичного супроводу громадської діяльності, аспектів бухгалтерії, проектування, пошуку партнерів та правильного інформування про свою діяльність. Український форум благодійників, сталий партнер Фонду громади Приірпіння всеукраїнського рівня, запропонував експертний погляд на питання підвищення спроможності громадських ініціатив в регіоні.

14 липня 2012 року в м. Ірпінь проходив Ярмарок, в якому організація «Оберіг» також взяла активну участь. На ярмарку були представлені результати гурткових робіт, це і доробки з солоного тіста (картини, магніти на холодильник), шиття (сумки), вироби з бісеру (брелки до ключів). Усі сувеніри були власноруч зроблені дітками, вихованцями організації та оформленні керівниками гуртків.

Суму зібрану на ярмарку буде використано на розвиток гурткової роботи.

Іванна Бузинник

Коротко про актуальне

На актуальні питання розвитку громадянського суспільства в Україні відповідають громадські діячі у сфері культури та розвитку громад.

Юлія Кононопцева, Благодійний фонд «Ренесанс», м. Харків.

- На що спрямована робота вашого фонду?

- Наш фонд був заснований у 2005 році за ініціативи Оракова, він є президентом фонду. Це недержавна благодійна організація, робота якого спрямована на сприяння освіті, науці та підтримці талановитих дітей.

- Що для вас є благодійництво?

Для мене благодійництво починається від того, коли людина віддає першу гривню на якусь вагому справу, яку кладе у скриньку у супермаркеті для допомоги дітям і до великих людей, які хочуть змінити світ на краще в будь-якому напрямку, чи то заклади культури, чи то вони вкладають гроші в молодіжний клуб чи допомагають іншим людям, головне, що їх мета – змінити світ на краще.

- А як ви вважаєте, що потрібно для зміни світу на краще? Як згуртувати громаду для суспільних змін?

В нас дуже багато організацій, з якими ми взаємодіємо і на всіх нарадах ми займаємося одним питанням «Як активізувати громаду? Як зробити так, щоб люди перестали бути байдужими? Як допомогти їм в самоорганізації і т.д.». І, в кінці кінців, ми дійшли до того, що не можна змусити людей бути щасливими. Коли людина сама зрозуміє, що треба вже щось змінити, не можна так жити далі, то тільки в цьому випадку їй можна дати «інструмент» і допомогти. Тобто необхідно шукати активістів і допомагати їм в реалізації їх ініціатив.

- Чи можуть ці активні і креативні люди змінити майбутнє?

- Так, звісно. Будь-які позитивні зміни можуть відбуватися тільки від тієї людини, яка в це вірить і живе з цією думкою, намагаючись щось зробити.

Світлана Пахлова, Український центр культурних досліджень, м. Київ.

- Розкажіть, що ви думаєте про Центри місцевої активності (ЦМА). Чи можуть вони вплинути на майбутнє? Чи можуть

громадяни змінити наше майбутнє або вплинути на якісь процеси в суспільстві?

- На мою думку, саме участь громадськості може розвинути сектор культури. Сьогодні є багато проблем в секторі культури і не вистачає фінансування з державного чи місцевого бюджетів, і є така тенденція, що воно постійно буде зменшуватись, і в першу чергу на гуманітарні сектори. Можливо, це є стимулом для більшої активності місцевих закладів, для того, щоб залучати як фінанси, і можливо людей. В Україні дуже багато людей творчих, дуже розвинуто аматорське мистецтво, яке, до речі, завдяки клубам й існує, і саме роль клубів для розвитку креативності людини дуже висока і залучення громадян, які будуть приймати участь в творчості, так само впливати на діяльність закладу, наприклад, створювати ЦМА для вирішення своїх проблем, для того щоб якісніше зробити послуги, які надаються закладом. І це буде дуже позитивно, тому що людина, яка щось хоче отримати і вона розуміє, що їй не вистачає, то вона може завдяки ЦМА впливати на послуги, які надаються закладом. Така концепція зараз гарно розвивається в Європі, дуже багато програм є на цю тему і якраз підвищення участі громадськості, роль громадян у культурній політиці. І саме от на сьогодні, є програма Європейського союзу в рамках Східного партнерства «Культурна політика». Стосується вона шістьох країн Східного партнерства, а саме - це Грузія, Вірменія, Азербайджан, Молдова, Білорусія, Україна. Враховуючи те, що найбільш потужна мережа в Україні, яка зберігається, це саме клуби, то враховуючи цю ситуацію дуже позитивною може бути така тенденція до розвитку ЦМА, які можуть бути якраз на базі клубів, а вони існують майже в багатьох регіонах і в селах, хоч на сьогодні є такі, що закриваються, але все одно є дуже багато таких закладів, які функціонують, деякі навіть дуже добре, тому що я їздила по регіонам і бачила, де є якраз залучення громадян, де є контакти з різними структурами, навіть співпраця, наприклад, з органами внутрішніх справ або з медичною сферою. І коли акумулювати всі оці ресурси, і людські, і фінансові, і можливо якісь творчі, то клуб починає зовсім по-іншому функціонувати, більш відкритим стає і роль людей, які впливають на цей клуб дуже

висока. Я вважаю, що ця позитивна тенденція в Україні буде просуватися і сподіваюсь, завдяки багатьом проектам, які діють, в тому числі і сьогоднішній проект Інституту соціокультурного менеджменту «Школа громадської участі» за підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта буде збільшуватись саме роль людей в культурній політиці.

Ірина Таран, громадська організація «Жіночі ініціативи», м. Пирятин Полтавська область.

- Як ви вважаєте, яким чином можна сьогодні розвивати громади на селі? Чи реалізуєте ви проекти у цьому спрямуванні?

- Наша організація переважно займається впровадженням відновних практик в Україні і зараз ми готуємось до дуже цікавого проекту, який безпосередньо буде відбуватись в громадах, тобто на локальному рівні, в конкретних сільських громадах. Це буде проект «Створення центрів порозуміння в громаді». Це такі центри, де спеціально навчені люди, в більшості активісти села, представники або працівники сільських рад, але все ж таки ми більшу ставку робимо на активістів з сіл, після проходження навчального тренінгу стануть координаторами на місцях, тобто це люди, ми ще їх називаємо інформаторами, вони будуть втручатися в конфліктну ситуацію або якщо вони будуть бачити, що родині потрібна правова допомога, або якщо вони бачать насилля у сім'ї і обов'язково потрібно втрутитись. Бо на сьогодні така тенденція, що «моя хата скраю, нічого не знаю». Що відбувається в селі? Люди проходять остеронь і на сьогодні це критична ситуація, тому що ми спостерігаємо наскільки від цього страждають діти, якщо вони не потрібні родині, то і село вважає, що це не їх проблема. Так от і є такий проект, він скоро стартує, ми навчимо таких людей, які прийдуть на місця і будуть громадськими спостерігачами. Крім того, що вони будуть спостерігати, вони також будуть за допомогою медіації або медіацій них прийомів вирішувати ці конфліктні ситуації, які є у селах. І також на перспективу ми плануємо, що в кожному такому Центрі порозуміння в громаді буде юрист, тобто та людина яка буде надавати первинну юридичну допомогу.

Матеріал підготувала Оксана Набока

Будуючи міцну громаду

Розвиток місцевих громад у сучасному середовищі, у тому числі реформа місцевого самоврядування, трансформація соціальної сфери, зміцнення державної політики підтримки села, а також очікувана земельна реформа накладають відбиток на роботу громадських організацій, що займаються місцевим розвитком, та вимагають переосмислення пріоритетів.

Тому постала потреба у розробці чіткого та актуального бачення Західно-Українського Ресурсного центру (ЗУРЦ) щодо розвитку місцевої громадської ініціативи у регіоні відповідно до вимог часу. Зараз ЗУРЦ бачить себе професійною, освітньою та грантовою платформою, яка працює у сфері зміцнення потенціалу і можливостей для покращення якості життя місцевих громад в Україні та підтримки принципів сталого розвитку. Переважно ЗУРЦ надає підтримку громадам у Західному регіоні України.

Однією з найголовніших умов успішної співпраці Західноукраїнського ресурсного центру з громадами є наявність міцних за мотивованих місцевих ініціативних груп мешканців, які хочуть працювати для розвитку своїх громад. Саме наявності міцної ініціативної групи ЗУРЦ приділяє першочергову увагу перед тим, як починати співпрацювати з громадою.

Сільський голова розповідає про пріоритети розвитку мікрорегіону

У більшості випадків для відбору громади для участі у проекті ЗУРЦ практикує заповнення спільної заявки, яку повинні підписати місцеві мешканці та місцева влада. Тим самим вони беруть на себе певну відповідальність та засвідчують відсутність конфліктів між місцевою владою та громадою. І навпаки, наявність конфліктів є руйнівною силою, що суттєво гальмує процеси розвитку, тому питанню гармонійного формування місцевих колективів у громадах ЗУРЦ приділяє особливу увагу.

З цього приводу коментує президент ЗУРЦ Василь Полуйко: «Коли громади відібрані, тренери та консультанти проводять навчальну та консультаційну роботу, яка здійснюється на постійній основі. Працюючи над розвитком потенціалу ініціативних груп, ми намагаємося навчити людей, як робити зміни у громаді, а не робити ці зміни самостійно, при цьому не дозволивши протиріччям знищити громаду. Тобто наше завдання у тому, щоб дати потрібні інструменти людям, за допомогою яких вони зможуть досягти збалансованого успіху у їхньому громадському житті. Наш принцип – «дати вудку, а не рибу». Тому, фактично всю польову роботу у наших проектах виконують члени ініціативних груп».

Отже, роль ЗУРЦ у процесі полягає у здійсненні кваліфікованого супроводу, а також у проведенні навчання та наданні фахових консультацій. У рамках програмної підтримки, наданої Фондом Ч. Ст. Мотта, ЗУРЦ запроваджує ще один ефективний інструмент у роботі з громадами, а саме створення модельних соціальних проектів та підприємств, які «виростатимуть» на основі успішних ініціативних громад та малих проектів місцевого рівня і стануть продовженням та розвитком існуючих напрямів роботи ЗУРЦ.

Освітні програми для дорослих, що запроваджуються та стимулюються ЗУРЦ, орієнтовані на місцеві громади в селах і невеликих містах переважно Західного регіону України, де громади на чолі з ініціативними групами готові

розвивати соціальний капітал їхніх населених пунктів. Тому нашими пріоритетами для подальшої роботи є сприяння навчанню у т.зв. „колах освіти”, економічні гуртки для підлітків, заходи типу „відкритого простору”, конференції та практичні семінари для дорослих практиків освіти, а також відродження традиційних мистецтв і ремесел та підтримки малих проєктів, спрямованих на вищевказані ініціативи місцевих громад.

Інші форми нашої роботи в цьому напрямку включають навчання та

Під час передачі досвіду з розвитку самоврядування у колі активістів місцевих громад

консультаційну підтримку місцевих громад, підтримку на місцях у створенні груп з освіти дорослих, розвиток і безкоштовне розповсюдження освітніх брошур для нашої цільової групи і для громадських бібліотек в Україні. Переважно, навчальний компонент присутній у всіх підтримуваних нами малих ініціативах. Ми підтримуємо прагнення громад до самовдосконалення та зміцнення потенціалу членів ініціативних груп.

Теперішня робота ЗУРЦ у міграційній сфері орієнтована на місцевий економічний і соціальний розвиток. Зокрема, наша робота спрямована на розвиток місцевої економіки і людського капіталу як вирішальних факторів скорочення нелегальної міграції і, отже, збереження та збагачення громади столиці. Ця робота включає в себе навчання та консультаційну підтримку місцевих громад на місцях допомогу в створенні місцевих НУО

та економічних кіл, розвиток і безкоштовне розповсюдження освітніх брошур. Інша пов'язана з міграцією робота відноситься до надання допомоги колишнім українським мігрантам. Ми вважаємо, що така робота може допомогти членам громади в сільській місцевості у розвитку місцевої економіки, а також мотивувати їх до того, щоб залишитися в Україні, а не виїжджати за кордон. Ми також розглядаємо цю ініціативу як стимул до зміцнення середнього класу фермерів у нашій державі. Саме тому кожна ініціатива, яка нами підтримується на місцевому рівні, аналізується щодо її впливу на міграційні фактори, та механізми її втілення відповідно удосконалюються.

Наші гранти на місцевому рівні є частиною всіх проєктів та ініціатив ЗУРЦ. Оскільки робота ЗУРЦ спрямована на розвиток місцевих громад, ми помітили, що малі гранти є потужним стимулом для розвитку місцевих ініціатив у громадах. Це також посилює мобілізацію і виступає в якості каталізатора успішного залучення ресурсів спільноти з інших джерел. Ми розробили багатоступеневу процедуру відбору грантоотримувачів, які в основному представляють місцеві сільські громадські НУО, що працюють в галузі освіти, у сфері самоврядування, а також у культурних чи економічних сферах місцевого розвитку.

Грантовий супровід включає навчання та консультаційну підтримку місцевих громад та місцевих НДО, а також підтримку на місцях щодо здійснення невеликих проєктів, а також допомогу щодо фінансового звітування. Ми вважаємо, що малі Стартові гранти в межах від 4 до 20 тис. грн. важливі в якості відправної точки для багатьох сільських громад зі значним потенціалом для розвитку. Для більш ґрунтовних ініціатив передбачена програма Грантів з розвитку, яка може фінансувати проєкти у логічному розвиткові малих ініціатив, із застосуванням комплексного підходу, а також принципів кооперації, енергозбереження, екологічного балансу та розвитку людського потенціалу.

Редакція ЗУРЦ

Summary

Expanding horizons (p. 2)

The story of Maria Kalashnik, coordinator of the project "School of public participation" about the experiences of the visit to Russia to "The Vth International Forum of social animators".

The most important is not to be afraid of a brave dream (p. 4)

Learn how the city Irpin situated near the capital could raise the level of cultural entertainment at a very high level in a very short time.

The school can be publicly active (p. 8)

Movement of publicly active schools has long been walking the world and does not evade Ukraine and Russia. Find out more from an interview with the director of the Center of publicly active schools in Voronezh.

Social animator - a new profession or calling? (p. 9)

"School of Public Participation," which implements the Institute of Socio-Cultural Management opens up new opportunities for community activists to deepen their knowledge of social animation, charity, Centers for local activity as institutions that unite the community etc.

Get to know how was held the first part of the School and what plans are for the next parts from the material.

Any way begins with the first step (p. 11)

Head of charitable organization "Voloskiy Community Development Fund", one of the participants of "School of public participation" shares his first steps after taking part in the school.

The role of television in the development of philanthropy (p. 13)

Narrator of the program "Morning Coffee" on channel "Kirovograd" shared experience in the implementation of socially important projects based on entertainment teleprogram.

From ideas to action (p. 16)

NGO "Oberig", which patronizes children with disabilities, shares her steps after a representative of organization took part in "School of Public Participation", which is implemented by the Institute of social and cultural management.

Briefly about actual (p. 17)

On actual issues of civil society development in Ukraine answer the community leaders in the field of culture and community development.

Building a strong community (p. 19)

About the new opportunities created by the West-Ukrainian Resource Center for the development of local communities learn more from this information material.

“Центр місцевої активності для розвитку громади”

Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Центр місцевої активності для розвитку громади. - Кіровоград: ІСКМ, 2012. - 144 с.

Видання створене на основі позитивного досвіду, який є в світі та в Україні описує шляхи вирішення проблем територіальних громад. Воно познайомить вас із технологією анімації громадської діяльності, соціальним капіталом як індикатором розвитку громади та діяльністю центрів місцевої активності як суспільного інституту розвитку громади.

Abramov L.K., Azarova T.V. Center of local activity for community development. - Kirovograd: ISCM, 2012. - 144 p.

The publication created on the basis of positive experience, which exists in the world and in Ukraine describes solutions of the problems of local communities. It will acquaint you with the technology of animation of the public activity, social capital as an indicator of community development and activity of centers of local activity as a social animation institution for community development.

Якщо ви потребуєте цю книгу для реалізації суспільно-корисних ініціатив - надсилайте офіційного листа на бланку організації із запитом на видання на адресу: ІСКМ, а/с 4/30, м. Кіровоград, 25006. Видання розповсюджується безкоштовно.

У разі виникнення запитань пишть: adm.iscm@gmail.com.

ІСКМ рекомендує:

Джон П. Кретцман, Джон Л. Макнайт. Розбудова громад за рахунок внутрішніх ресурсів. Шлях до відкриття й мобілізації ресурсів громади: Переклад з англійської. - К: Четверта хвиля, 2006. - 256 с.

Книга, що пропонується увазі читача, являє собою один із найбільш вичерпних посібників із розбудови та розвитку громади. У ній дуже докладно, із застосуванням прикладів і практичних рекомендацій, висвітлено всі елементи процесу розбудови громади. У посібнику наводяться численні історії успіху, котрі впорядковані в послідовну стратегію розбудови громади. Автори називають цю стратегію "розвитком громади за рахунок внутрішніх ресурсів".

В електронному вигляді книгу можна завантажити на сайті Інституту соціокультурного менеджменту "Історії успіху діяльності НДО в соціокультурній сфері" (www.lac.org.ua). Або напишіть нам на adm.iscm@gmail.com і ми надішлемо її вам електронною поштою.

Фото-дайджест “Школи громадської участі” (перша частина - тренінги “Анімація громадської діяльності”)

20-22, 23-25, 26-28 червня 2012 року

